

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/340564610>

Гідна праця суддів і панування права в Україні під час пандемії COVID-19

Conference Paper · April 2020

DOI: 10.5281/zenodo.3747754

CITATIONS

0

READS

58

1 author:

Viacheslav Hladky

Volodymyr the Great Educational and Scientific Institute of Law

60 PUBLICATIONS 30 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Certificate of Participation [View project](#)

Drug Reduction-A Global Network [View project](#)

Причорноморська
Фундація
Права

Міжнародна
науково-практична
конференція

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНИХ НАУК У ХХІ СТОЛІТТІ

м. Одеса
10–11 квітня 2020 р.

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРИЧОРНОМОРСЬКА ФУНДАЦІЯ ПРАВА»**

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ
ЮРИДИЧНИХ НАУК
У ХХІ СТОЛІТТІ»**

10–11 квітня 2020 р.

**Одеса
2020**

Пріоритети розвитку юридичних наук у ХХІ столітті :
П76 матеріали міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 10–11 квітня 2020 р.). – Одеса :
ГО «Причорноморська фундація права», 2020. – 120 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію **«Пріоритети розвитку юридичних наук у ХХІ столітті»**. Для студентів, аспірантів, викладачів, науковців юридичних вищих навчальних закладів, представників судових та інших правозастосовних органів держави, адвокатів, представників юридичних громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Погляди авторів, викладені в цьому збірнику, необов'язково відображають позицію організаторів міжнародної науково-практичної конференції **«Пріоритети розвитку юридичних наук у ХХІ столітті»**.

УДК 34«20»(063)

НАПРЯМ 6. ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Гладкий В. В.**
ГІДНА ПРАЦЯ СУДДІВ І ПАНУВАННЯ ПРАВА
В УКРАЇНІ ПІДЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19 72
- Гук Д. С.**
РЕАЛІЗАЦІЯ ТРУДОВОГО ПРАВА В УМОВАХ КАРАНТИНУ 76
- Ткаченко О. О.**
ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ 79

НАПРЯМ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

- Джафарова М. В.**
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ
РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ПРАВОВУ
ДОПОМОГУ В УКРАЇНІ 82
- Кадегроб А. І.**
РОЛЬ СУДДІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ 85
- Косяченко К. Е.**
ПРАВОПОРУШЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ:
ПОНЯТТЯ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ 89
- Стукаленко В. В.**
ОГЛЯД ОКРЕМИХ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ ВЕРХОВНОГО СУДУ,
ЯКІ ПОТРІБНО ВРАХОВУВАТИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ 91
- Шморгун В. В.**
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ
ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ГОСПОДАРСЬКОГО
ОБОРОТУ, ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ 94

НАПРЯМ 8. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

- Купріянова Л. С., Купріянова Д. С.**
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ З ТІЛОМ
ПРИ РІЗНИХ ВИДАХ СМЕРТІ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ 97
- Строганова І. В.**
ПРАВО НА ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСІБ, ЗАСУДЖЕНИХ
ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ 99

НАПРЯМ 6. ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

doi:10.5281/zenodo.3747754

Гладкий В. В.

аспірант

Навчально-науковий інститут права

ім. князя Володимира Великого

м. Київ, Україна

ГІДНА ПРАЦЯ СУДДІВ І ПАНУВАННЯ ПРАВА В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

Задоволення основних інтересів людей (їх добробуту, миру, справедливості тощо) завжди було й досі залишається важливою метою існування та розвитку будь-якого цивілізованого суспільства, тобто суспільства, в якому панує право. У той же час важливо враховувати й те, що досягнення цієї мети в усі часи натрапляло на множинні перешкоди, що унеможлиблюють достатнє задоволення людських інтересів, які випливають з їх прав. Між тим, базова незадоволеність інтересів людини означає, що суспільство у тій чи іншій мірі не матиме можливості розвиватися, окультурюватися. Поза сумнівом це має важливе значення з позиції того, що людина, орієнтована на задоволення базових потреб, буде частиною культури нижчого порядку, а, відповідно – не матиме потенціалу прагнення до культури середнього та вищого порядку, тобто того рівня цивілізованості, що обумовлює процес якісної трансформації цивілізації [1, р. 2018]. Безпосереднім чином вказане стосується питань праці, сфера якої припускає задоволення низки прав і законних інтересів трудящих та їх родин. Однак, це виявляється можливим лише у тому разі, коли особа буде реалізувати свій трудовий потенціал у гідних умовах, тобто, в умовах, що не є середовищем пригнічення людини, адже пригнічена людина неспроможна критично мислити, конструктивним чином функціонувати та, найголовніше – відчувати себе людиною. Відтак: *держава, котра неналежним чином формує та здійснює кадрову політику, створює належні умови для поширення корупції.*

Приміром, визначальною причиною поразки 100 років тому Української Народної Республіки (далі – УНР) була не зовнішня агресія, а масштабна проблема формування та здійснення кадрової політики держави, а саме:

(1) *панування корупції*. Можна стверджувати, що корупційні прояви державою запобігались фактично лише в Західноукраїнській Народній

Республіці, у той час, як в УНР корупція для службовців була моделлю виживання;

(2) *недостатнє забезпечення соціальної безпеки держслужбовців.* Держслужбовці УНР (як часів Центральної Ради, так і Директорії), а також за часів німецької окупації та встановлення режиму П. Скоропадського не захищались державою на соціальному рівні. За цих умов серед реальних можливостей вижити держслужбовцю у ті революційні часи фактично залишалась лише можливість долучення до «маховика» корупції та/або до внутрішньої підривної діяльності в інтересах Німецької Імперії чи більшовицької Росії.

Аналізуючи сьогочасні державотворчі процеси в Україні неможливо не проводити очевидні паралелі між буттям сучасної України та різних державних утворень, що створювались на історичній території нашої держави у 1917–1920 рр. Вказане обумовлено тим фактом, що кадрова політика держави у сфері публічної служби (муніципальної служби; державної служби, враховуючи суддівську службу) протягом багатьох років ґрунтувалась на ідеї експлуатації трудового ресурсу (*меркантицентризм*), що є відображенням світогляду недобросовісного роботодавця. Хоча у нашій державі людиноцентризм декларується в якості генеральної парадигми, у межах якої розвивається держава в якості сучасної цивілізованої держави (правової, соціальної), в дійсності, всі ми можемо спостерігати протилежні підходи. При цьому вказане стосується відношення держави, як щодо держави загалом, так і щодо публічних службовців, зокрема. Найбільш показовою у цьому сенсі є площина трудових відносин та трудові відносини із суддями, які практично з моменту відновлення незалежності України працювали у негідних умовах, тим паче за останні 5–6 років [2].

У контексті питання, що нами розглядається слід зауважити, що *гідна праця*, як вже нами раніше зазначалось [3, р. 42], є працею вищого порядку, котрій у своєму цивілізаційному наповненні відповідає: (1) потребам суспільства в цивілізованій участі людей в суспільному житті шляхом трудової діяльності, здійснення якої не соромило би саме суспільство (не створювало би відповідний дискомфорт від відчуття власної не цивілізованості, недотичності до авангарду правових держав); (2) потребам держави у трудовій активності людей, яка би сприяла підвищенню економічної активності в державі й не обумовлювала би інвалідизацію працездатних осіб, адже це збільшуватиме обсяг витрати соціальної держави на підтримку людей з інвалідністю та втрату одиниці трудового ресурсу (особливо, коли в державі відсутня цивілізована політика підтримки осіб з інвалідністю), що впливає на економічний потенціал держави (особливим чином це відчувається, коли негідна праця має масовий характер); (3) потребам держави у тому, щоби усі працездатні особи були зайняті тоді, коли вони не спроможні чи не бажають бути самозайняті суспільно корисною працею, оскільки, незайнятість обумовлює бідність, злиденність й

підвищує рівень криміналізації суспільства; (4) базовому рівню осмислення гідності людини; (5) базовим потребам людини й блокуватиме віктимний, девіантний потенціал людини, зокрема, щодо використання місця роботи та/або робочого місця, службового становища та/або можливостей в неправомірному (чи в позадоговірному недобросовісному) руслі (щонайперше, для корупційної практики).

Зазначимо, що гідна праця суддів, яка також щільно пов'язана із обов'язковим дотриманням усіма принципу незалежності трудової діяльності цих працівників, є особливим показником цивілізованості держави: (1) суддя – це працівник (із складним статусом публічного службовця [4]), особлива функція якого виявляється в об'єктивації людиноцентризму, пануванні права та справедливості у суспільстві, а також у захисті суб'єкта від порушення, незалежно від того, чи є цим порушником держава, політичні лідери держави (тому особливої уваги заслуговує адміністративна юстиція), суспільні діячі (також «лідери суспільної думки»), олігархи тощо; (2) виконавча та законодавча гілка влади, особливо в умовах системної корупції (радикальна форма – авторитаризм і тоталітаризм), незаінтересована у незалежній від політичного впливу трудової діяльності суддів, які за таких умов не є функціонерами режиму (як це було, приміром у гітлерівській Німеччині) та вільні від впливу олігархії, яка керує корумпованою виконавчою та законодавчою владою; (3) таким чином, держава, яка виступає добросовісним роботодавцем відносно суддів, сприяє тому, щоби судді мали фактичну змогу виконувати свою особливу трудову функцію, гарантовану Конституцією; (4) тобто, факт того, що держава, яка об'єктивує критерії гідної праці в трудових відносинах із суддями (до того часу, коли корпус суддів наповнюється лише лояльними неправовій державі службовцями), свідчить про те, що ця держава є цивілізованою.

На жаль, по сьогоднішній день (станом на 07.04.2020) ми можемо спостерігати ситуацію, котра свідчить про те, що судді є особливою групою працівників лише у сенсі того, що ці працівники взагалі позбавлені можливості працювати крізь призму критеріїв гідної праці, навіть тих, що передбачаються в Україні для працівників загалом. Показовим вкрай негативний стан соціальної безпеки суддів у трудових правовідносинах окреслився кризою, обумовленою поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19 (далі – ГРХ COVID-19), спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. У цих умовах держава не спромоглася виконувати роль добросовісного та відповідального роботодавця, вносячи за зразком цивілізованих держав корективи у діяльність судів (наприклад, зупиняючи функціонування судів чи переводячи розгляд справ у дистанційну форму, коли це виявляється можливим). Також держава не забезпечила суддів антисептиками та медичними масками, допускаючи працівників до робочого місця, яке є тотожним середовищу множини реальних ризиків

зараження вірусом. Більш того, незахищеними з боку держави залишились також й ті судді, що перебувають у групі ризику під час пандемії коронавірусу (ці судді сьогодні виконують свою роботу в умовах реального ризику для їх життя та життя і здоров'я їх родин, оточуючих). Інший бік питання – дефіцит кадрів. В умовах пандемії неналежне забезпечення гідних умов праці призводитиме до того, що судді можуть захворювати ГРХ COVID-19, а відтак – скоротиться показник продуктивності правосуддя у державі, що є додатковим негативним чинником занепаду права у державі. Додатково сьогодні українське суспільство та держава зіштовхнулись із черговими результатами останніх судових реформ в Україні – неспроможністю реалізувати принцип невідворотності юридичної відповідальності для порушників правового режиму карантину, що запроваджений на сьогоднішній день (слід констатувати, що поліція за останні дні розпочала масово складати протоколи на порушників карантину, утім, у деяких судах взагалі відсутні судді й відповідні справи просто нікому розглядати).

ЛІТЕРАТУРА

1. Hladky V. V. The Structure of the System of Corruption Crime Subjects according to the Legislation of Ukraine. *Path of Science*. 2019. Vol. 5(4). P. 2008–2021.
2. Гладкий В. В. Общественное давление на суд как Legitimacy-Threatening Power. *Юридичні науки: проблеми та перспективи*: матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано–Франківськ, 19–20 трав. 2017 р.). Херсон: Гельветика, 2017. Ч. 2. С. 77–80.
3. Hladky V. V. Some Cautionary Remarks on the Process of Desocialization of the World of Work. *Scientific discoveries: projects, strategies and development*: Collect. of scient. papers of the Internat. Scient. and Pract. Conf. (Edinburgh, 25th Oct., 2019). Edinburgh: ESP, 2019. Vol. 3. P. 38–44.
4. Гладкий В. В. Неоднозначність трудової правосуб'єктності державного службовця. *Актуальні проблеми трудового законодавства, законодавства про державну службу та службу в правоохоронних органах*: матер. VII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 листоп. 2018 р.). Харків: ХНУВС, 2018. С. 354–359.

Гладкий В. В. Гідна праця суддів і панування права в Україні під час пандемії COVID-19. *Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті*: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 10–11 квіт. 2020 р.). Одеса: ПФП, 2020. С. 72–75.
doi:10.5281/zenodo.3747754.
